

Dr. Kovács Zoltán
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
kovacs.zoltan@uni-nke.hu

VÁLSÁGREAGÁLÓ MŰVELETEK MŰSZAKI TÁMOGATÁSÁRA TÖRTÉNŐ TÖRZSFELKÉSZÍTÉS

A válságreagáló műveletek műszaki támogatása fontos eleme a művelet sikerének. A katonai törzs állományát a beosztásoknak megfelelő mértékben és tartalommal kell felkészíteni a feladatra az egyéni és a kollektív felkészítés során. A műszaki törzs személyeinek felkészítése a válságreagáló művelet műszaki támogatási törzsfeladataira koncentrálódik, melyek alapelemeit mutatja be a szerző.

Kulcsszavak: műszaki támogatás, törzsmunka, válságreagáló művelet, kiképzés

STAFF TRAINING FOR ENGINEER SUPPORT OF CRISES RESPONSE OPERATIONS

Engineer support of crises response operations is a very important element of the success. During the individual and collective training the members of a military staff should be trained for tasks with degree and content necessary for their positions. Training for crises response operations of the engineer staff concentrates on planning and organizing of engineer support. Basics of this training are shown in this article by the author.

Keywords: engineer support, staff work, crises response operations, training

BEVEZETŐ

A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állománya a NATO csatlakozás óta fokozott mértékben vesz részt különböző katonai műveletekben, ahol – mint azt már bebizonyították – helytállnak, dicsőséget, elismerést szereznek az országnak és a haderőnknek. A feladatok végrehajtása során képesek vagyunk együttműködni a szövetséges államokkal, a nemzeti sajátosságainkat figyelembe véve és a közös szabványokat, előírásokat alkalmazva összehangoltan, hatékonyan és eredményesen teljesítjük a küldetést.

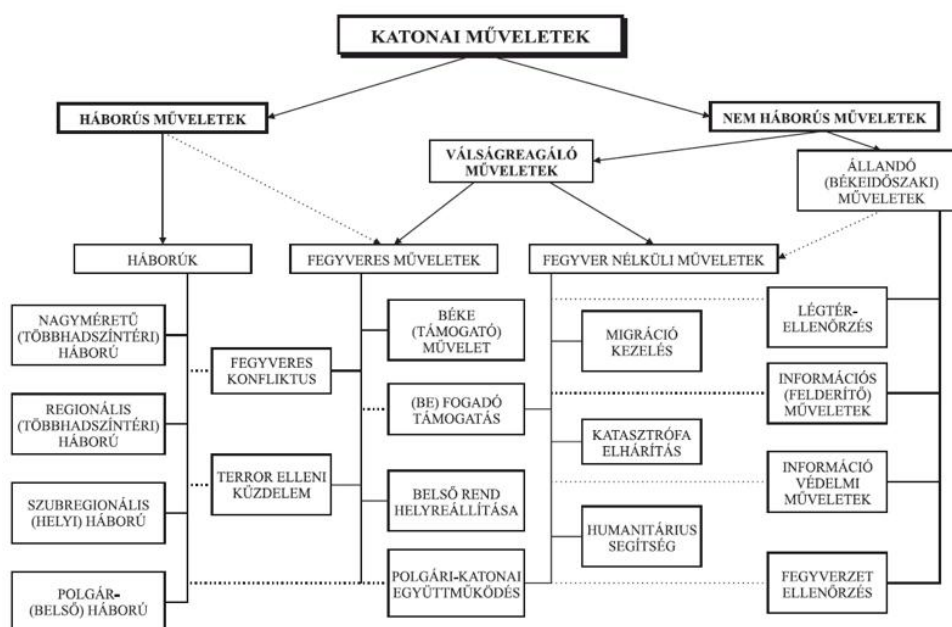
A NATO-hoz történt csatlakozásunk jelentős változást idézett elő hazánk geostratégiai, geopolitikai helyzetében. A szövetség részeként immár – az ENSZ és EU missziók mellett – nekünk is aktív szerepet kell vállalnunk a NATO alárendeltségében különböző katonai kötelekkel a válsághelyzet mielőbbi rendezésében, a béke helyreállításában és fenntartásában.

Egyre inkább szerepet kapnak az ún. nem háborús katonai műveletek (MOOTW – Military Operations Other Than War), vagy más kifejezéssel a válságreagáló műveletek (CRO – Crises Response Operations), melyek igen összetett, számos tevékenység-típust magukba foglaló feladatrendszert takarnak (1. sz. ábra).

Minél nagyobb egy konfliktus intenzitása, annál nagyobb jelentőséggel bír a katonai erő jelenléte és bevonása a műveletekbe. Számos esetben azonban az ENSZ vezette katonai missziók nem vezettek kellő eredményre, illetve olyan regionális konfliktusok és érdekellentétek jelentek meg a világban, amelyek kezelése érdekében a régió kollektív biztonságára törekvő szervezetek hatékonyabban tudtak fellépni és reagálni. A jugoszláviai események hatására

1992 decemberében a NATO is felvette a szervezet feladatai közé az ENSZ és az EBEÉ (Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet) béketámogató tevékenységeinek támogatását, amelyet a későbbiekben eseti alapon kívántak végrehajtani a következő lehetőségek szerint:

- a Szövetség erőit saját vezetés és irányítás alatt tartva, saját eljárásmodokkal;
- egyes erőit más szervezetek alárendeltségébe utalva, azok eljárásmodjaival.

1. sz. ábra. A katonai műveletek rendszere¹

A műveletekben NATO irányítás alatt részt vevő katonai erőket a tagállamok önkéntesen, a saját nemzeti megfontolásait figyelembe véve és szuverén döntési jogukkal élve ajánlják fel és biztosítják a közös feladathoz. Az alkalmazásra kerülő fegyveres erők részvételét, feladatait a megfelelő jogi feltételekkel kell egyértelművé és világossá tenni. A fegyveres erők összetételét, felszerelését és felkészítettségét alapvetően a művelet típusa (békés, erőszakos, segítségnyújtás, stb.), mérete, az időjárási és terepviszonyok, az infrastruktúra, az egészségügyi és közbiztonsági helyzet határozzák meg.

Általánosságban a katonai erőnek képesnek kell lennie az önellátásra és az önvédelemre, valamint rugalmasnak és rendkívül mozgékonyak kell lennie, tekintettel a felelősségi területek nagyságára. „Békés” műveletben az erők alapvetően könnyű fegyverzettel és szállítójárművekkel felszerelt egységek, azonban rendelkeznek a kellő önvédelmi képességekkel. Erőszakos eszközökkel végrehajtott műveletekben megtalálhatóak a könnyű fegyverzetű erők is, de a páncélos és tüzérségi eszközökkel felszerelt erők, valamint harci helikopterek, a légi és tengeri kötelékek is megjelennek. Minden olyan fegyvernem és szakcsapat megtalálható, amely szükséges a hatékony, fegyveres úton történő akaratérvényesítéshez.

A válságreagáló műveletek összetett feladatrendszerének egyik meghatározó — de nem egyedüli — összetevője tehát a katonai erő részvétele. A katonai erő által megvalósított műszaki támogatás a többi támogatási feladattal egyetemben, azokkal párhuzamosan, egymást kiegészítve érvényesül. A támogatási feladatok céljai, tartalma viszont jelentősen eltérnek a

¹ Forrás: DEÁK János: Napjaink és a jövő háborúja. In.: http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/1/2005_1_3.html

fegyveres küzdelemnél jelentkező céloktól és tartalomtól. A válságreagáló műveletek során a támogatás céljai többek között az alábbiakat foglalják magukba:

- elősegíteni a művelet eredményes végrehajtását, az erők, eszközök megóvását, védettségét, a műveletek irányításának folytonosságát;
- megakadályozni a szembenálló felek újbóli összeütközését, konfrontációját, a katonai és félkatonai szervezetek, valamint a civil lakosság nem kívánatos mozgását, tömörülését;
- létrehozni a szükséges feltételeket az alkalmazási térségbe történő felvonuláshoz, a műveletek megkezdéséhez, az erők megóvásához, a polgári infrastruktúra üzemeltetéséhez és a lakosság életfeltételeinek szükséges szintű megteremtéséhez.

A támogatási feladok sorában a fenti célok megvalósítása érdekében ott található a műszaki támogatás is, hiszen a nem háborús katonai műveletek is ugyanolyan mértékben igénylik a műszaki szakfeladatok ellátását, mint egy háborús tevékenység. A támogatás feladatainak mennyisége és azok intenzitása mindig a katonai műveletek alakulásától és a műveletek egyéb sajátosságaitól függően változik, melyek együttesen meghatározzák a műszaki támogatás feladatainak mennyiségét és minőségét.

A válságreagáló műveletek műszaki támogatása magába foglalja mindazokat a nemzeti és nemzetközi (honi vagy hadszintéri) műszaki tevékenységeket, rendszabályokat és műveleteket, amelyek elősegítik a biztonságos környezet megteremtését és fenntartását, megteremtik a szükséges műszaki feltételeket a nemzetközi katonai erő tevékenységének végrehajtásához, valamint szakmailag segítik a bevont nemzetközi szervezetek munkáját. A műszaki támogatás célja, hogy a csapatokat delegáló nemzetek, nemzetközi és regionális szervezetek által biztosított műszaki erők és eszközök hatékony, célirányos alkalmazásával:

- fenntartani a saját csapatok biztonságát és mozgásszabadságát;
- támogatni a nemzetközi (kormányzati és nem kormányzati) szervezetek munkáját;
- elősegíteni a helyi kormányzati szervezetek és civil közösségek működési- és életfeltételeinek megteremtését.

KATONAI TÖRZSEK MŰSZAKI SZOLGÁLATI SZEMÉLYEI, FELKÉSZÍTÉSÜK ALAPJAI

A csapatok műveleti tevékenységét a parancsnokság vezeti, mely szervezetileg magába foglalja a parancsnokot és a helyetteseit, a parancsnok közvetlen irányítása alá tartozó szolgálati személyeket és a törzset.

A törzs főbb feladatai a parancsnoki döntések kialakításának segítése, a döntési folyamat végrehajtásának figyelemmel kísérése; a parancsnok és az alárendelt kötelek számára a szükséges információk időben történő biztosítása; különböző helyzetértékelések elkészítése, igények előrejelzése; a feladatok végrehajtása érdekében követendő eljárások rendjének meghatározása; valamint tervek, parancsok, intézkedések és utasítások kidolgozása.

A törzs nagyságát és összetételét a végrehajtandó művelet, a törzsmunka mennyisége, a törzs személyi állományának felkészültsége, valamint a vezetési pontok elhelyezkedése határozza meg. A törzs állományába tartozik a parancsnok személyi törzse; a törzsfőnök; a koordináló törzscsoport és a szakmai törzscsoport.

A parancsnok személyi törzse a parancsnok közvetlen alárendeltségében tevékenykedik, közvetlenül őt segíti. Ebbe a törzscsoportba tartoznak azok a szolgálati személyek, akiknek szakmai területét a parancsnok közvetlenül felügyeli, valamint azok, akik a jogszabályok és a szabályzatok előírásai szerint speciális kapcsolatban vannak vele. A személyi törzs tagjai fel-

adataik egy részét a parancsnok közvetlen alárendeltségében levő tisztként, más részét szak-törzstisztként vagy a koordináló törzsrészleg tagjaként is végzik.

A törzsfőnök felelős a feladatok végrehajtásának koordinálásáért és a törzs állományának összehangolt munkájáért.

A koordináló törzscsoport állománya a parancsnok alapvető segítője. Minden egyes szolgálati személy egy átfogó tevékenységi területért felelős, a különböző tervek, tevékenységek és feladatok összehangolásával segítik a parancsnok munkáját, közösen felelnek a parancsnok felelősségi területéért, kivéve azokat, amelyeket a parancsnok személyesen irányít.

A szakmai törzscsoport szakmai, technikai és más funkcionális területen segíti a parancsnok munkáját. Állománya a vezetésben betöltött szakmai, technikai, vagy funkcionális érdekeltségi területük szerint általában törzsrészlegekbe szervezve végzi munkáját, azaz szakmai alapfeladatok ellátásával segítik a parancsnokot és a törzset; segítséget nyújtanak a tervek, parancsok, utasítások kidolgozásában; konzultálnak és egyeztetnek más, a feladatok ellátásában érintett törzstisztekkel. A különböző szintű törzsekben a szaktisztek létszáma és feladatai jelentős eltérést mutathatnak.

A dandár (zászlóalj) szakmai törzscsoportjában a műszaki támogatás szakfeladatainak tervezéséért és szervezéséért a dandár (zászlóalj) műszaki tiszt (főnök) felelős. Mivel a műszaki támogatás feladatai olyan sokrétűek, hogy azt néha egy személy nem tudja koordinálni, ezért (különösen dandár szinten) a szakmai törzscsoportban több műszaki tiszt, tiszthelyettes is dolgozik. A törzs állománytáblájában általában helyet kap még a műszaki tiszt helyettese, az infrastrukturális műszaki feladatokért felelős szaktiszt és legalább egy-két fő műszaki tiszthelyettes. A műszaki tiszt a törzsfőnök közvetlen alárendeltségébe tartozik. Főbb feladatai:

- javaslatot tegyen a parancsnoknak a szervezetszerű műszaki technikai eszközök, anyagok és szakállomány alkalmazására, elosztására;
- ha a feladatokhoz szükséges, további megerősítő műszaki technikai eszközöket és szakállományt igényeljen;
- javaslatokat tegyen a műszaki támogatás szakfeladatainak végrehajtásának rendjére, a feladatok prioritására vonatkozóan;
- naprakész információkkal és adatokkal rendelkezzen a parancsnok és a törzsfőnök részére az aktuális műszaki helyzetről, a folyamatban lévő és a tervezett (várható) műszaki szakfeladatokról.

A műszaki tiszt helyettese a törzsfőnök és a műszaki tiszt felé teszi meg javaslatait és jelentéseit, az alábbi feladatokat láthatja el:

- a feladatok végrehajtásához szükséges meglévő és hiányzó erőforrások (személyi és technikai) felmérése, összegzése, igénylése;
- a műszaki támogatási feladatokkal kapcsolatos jelentések, helyzetjelentések, közlések, parancsok, intézkedések összeállításában való részvétel, adatok szolgáltatása, az okmányok továbbítása, igénylések összegzése;
- az előretolt (harcvezetési) ponton dolgozó törzs állománya részére szakmai tanácsok és javaslatok megfogalmazása;
- összeköttetés kialakítása és fenntartása az előjáró törzs és a befogadó nemzet műszaki szakmai képviselőivel;
- a műszaki tiszt (főnök) teljes körű helyettesítése, amennyiben az szükséges.

Az infrastrukturális műszaki (mérnöki-) szakfeladatokat általában az ún. infrastrukturális műszaki tiszt koordinálja, aki a műszaki tiszt felé teszi meg javaslatait és jelentéseit, az alábbi feladatokat láthatja el:

- javaslatokat tesz a parancsnoknak az infrastrukturális műszaki szakfeladatok végrehajtására, a feladatok prioritására vonatkozóan;
- koordinálja az infrastrukturális szakfeladatok műszaki logisztikai anyag- és eszköz-szükségletét, javaslatot tesz a parancsnoknak a végrehajtásra és elosztásra vonatkozóan, valamint naprakész információkkal rendelkezik a helyi, feladatba bevonható polgári erőforrások helyzetéről;
- koordinálja a katonai tábor, létesítmény kialakításának, fenntartásának, üzemeltetésének szakfeladatait;
- szakmai segítséget, tanácsokat ad az infrastrukturális beruházások előkészítésére és kivitelezésére vonatkozóan;
- környezetvédelmi rendszabályok betartásával kapcsolatosan javaslatokat fogalmaz meg a dandár (zászlóalj) törzsnek.

A műszaki tiszthelyettes(ek) a műszaki tiszttal közvetlen alárendeltségébe tartoznak. Főbb feladataik közé tartozhat:

- a műszaki tiszttal és helyettesével, vagy az infrastrukturális tiszttal üzeneteinek, jelentéseinek és közléseinek rögzítése, elkészítése és továbbítása;
- a kapott útmutatás alapján az előzetes intézkedések, a műveleti parancs műszaki mellékletének rögzítése, megformázása;
- a tűzszerész tevékenység (EOD) koordinálása, a szakfeladatok figyelemmel kísérése, valamint az aknák és fel nem robbant lőszer, robbanóanyagok (UXO) adatbázisának létrehozása és naprakészen tartása, valamint a műszaki tiszttal tájékoztatása;
- az improvizált robbanóeszközök (IED) elleni tevékenység figyelemmel kísérése, adatbázis létrehozása és naprakészen tartása, valamint a műszaki tiszttal tájékoztatása.

A műszaki szaktörzs felkészítésének főbb területei

A személyi állomány válságreagáló műveletekre történő felkészítése egy komplex, összetett folyamat, amely már a honi területen megkezdődik. A felkészítés és kiképzés során, mely többnyire speciális tanfolyamok keretében történik, fel kell használni a korábbi események során keletkezett tapasztalatokat, azokat be kell építeni a „tananyagba“, az elméleti és a gyakorlati részbe egyaránt. A felkészítés mindig legyen kellően részletes, alapos, melyhez igen nagy segítséget nyújthatnak a tapasztalatokat és ismereteket összefoglaló különböző tapasztalati adatbázisok. Ezek az adatbázisok vagy adattárak tartalmazzák az alapismereteket, leírásokat, speciális esettanulmányokat, a szükséges szöveges és grafikus (képek, videók) elemeket, elektronikus formában minden jogosult és illetékes személy által hozzáférhető módon.

A különböző szakbeosztások ellátásához az állomány tagjainak saját szakterületének megfelelő felkészítést kell kapnia: pl. a harc- és gépjárművezetőknek a „megszokottól” nagyobb sebességgel kell begyakorolniuk járműveik biztonságos vezetését városi, országúti, nappali és éjszakai körülmények között egyaránt. A begyakorláshoz lehetőleg biztosítani kell a műveleti terület sajátosságainak, adottságainak legjobban megfelelő helyszínt és környezetet is. Fel kell használni mindazon lehetőséget és eszközöket, amelyek a valóságot legjobban megközelítő helyzetekben teszik próbára az állomány felkészültségét (pl. szimulátorok bevonása).

A számítógépek biztosította virtuális környezetben bármilyen eseményt elő lehet állítani, a mai 3D-megjelenítés magas szintű részletességgel képes megjeleníteni a környezetet. A beprogramozott incidensek, események kezelése nagyban fejleszti a kiképzendők feladatmegoldó képességét. A fent említett kiképzési eszközök nemcsak a hazai felkészítéskor, hanem a műveleti területen történő speciális „helyzetbeállító” kiképzés során is hasznosak lehetnek.

2. sz. ábra. 3D szimulátor alkalmazása²

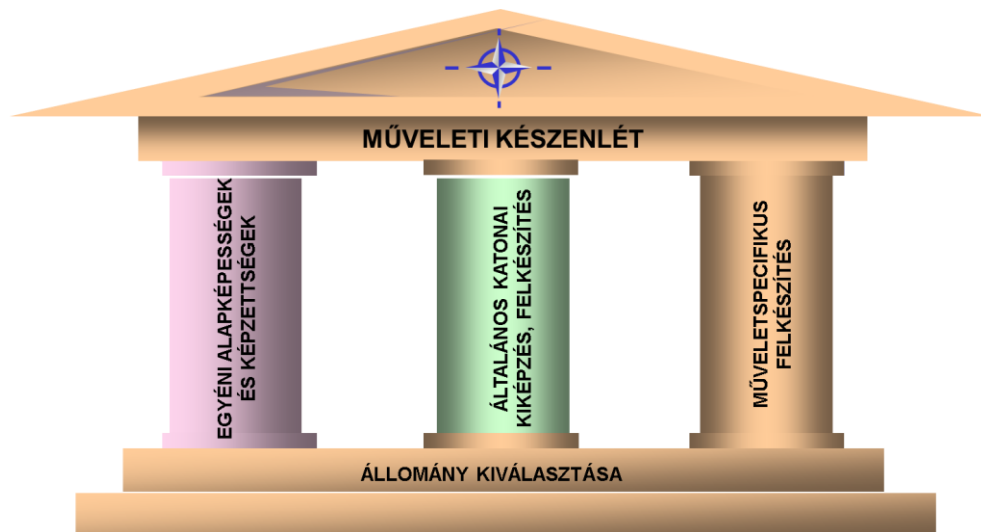
Az egyéni felkészítést követően kerülhet sor a kollektív kiképzésre, ahol a kötelékek és a törzs együttesen gyakorolják be a tevékenységi rendet, eljárásokat. Mind az egyéni, mind a kollektív felkészítésnek érintenie kell a törzs, a végrehajtó és kiszolgáló állományhoz tartozó személyeket, a tervezett beosztásokat figyelembe véve azokra a kiképzési területekre kell összpontosítani, melyek az adott munkakörökhöz tartoznak. A törzs állományát pl. magasabb szinten, részletesebben kell felkészíteni a műveletek szervezési, tervezési feladataira, az információkezelésre és feldolgozásra, mint a végrehajtókat.

A felkészítést – azaz a műveleti készenlét elérését – akkor lehet befejezettnek tekinteni, amennyiben mind az általános, mind a művelet-specifikus kiképzés (3. sz. ábra) eredményesen lezajlott, a teljes személyi állomány begyakorolta a készenlét emelése-, a menet-, a szállítás- és a körletfoglalás különböző feladatainak végrehajtását, a kötelék rendelkezik a harcképesség megőrzését biztosító valamennyi rendszabályt magában foglaló tervvel, és ennek végrehajtását begyakorolták. Ismerik továbbá a túlélőképesség fenntartását biztosító műszaki be rendezések, létesítmények alkalmazásának, elkészítésének módját és gyakorlati fogásait, az alegységre vonatkozó harc-, tűzvezetés-, együttműködés elméletét és gyakorlatát, ismerik és begyakorolták a harctámogatással összefüggő feladatok végrehajtását, valamint képesek a felderítés hatékonyságát minimálisra csökkenteni az álcázási módszerek és eszközök alkalmazásával, a kommunikációs rendszabályok betartásával. A parancsnokság és a törzs állománya ismeri a vezetési eszközök alkalmazását, képes a vezetési pontokon folyó munka irányítására és az okmányok vezetésére, begyakorolta a feladatok végrehajtásának rendjét.

A törzs állományának (a műszaki szakállományt is beleértve) feladatra történő felkészítése során fel kell készíteni az állományt az „általános” és a „katonai” témaköröket illetően: pl. a hadszíntér kellő szintű ismeretére, a katonaföldrajzi és biztonságpolitikai helyzetre, valamint a válságreagáló műveletekkel kapcsolatos alapismeretekre. El kell sajátítaniuk alapvető hadijogi, vallási- és kulturális ismereteket, részt kell venniük pszichológiai felkészítésen és a műveleti területen előforduló esetleges kockázatok, veszélyek függvényében, meg kell tanulniuk az improvizált robbanóeszközök (IED) elleni védelem főbb ismérveit. Végre kell hajtaniuk a rendszeresített lőfegyverekkel a szükséges lögyakorlatokat, el kell sajátítaniuk a civil-katonai

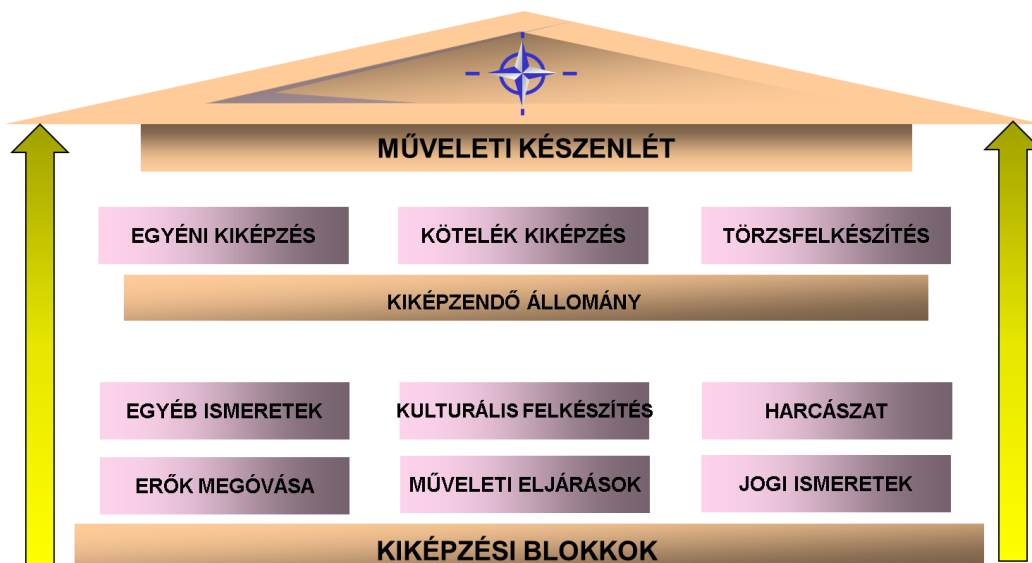
² Forrás: Internet: <http://www.army.mil/article/35187/new-training-in-europe-brings-reality-to-virtual-worlds/> (2012.08.24.)

együttműködés, valamint a lélektani műveletek alapjait, fel kell frissíteni a híradó ismereteket, illetve az ön- és kölcsönös segítségnyújtás alapvető fogásait is.

3. sz. ábra. Felkészítés elemei³

A fenti kiképzési területeket csoportosítva, a felkészítésnek legalább az alábbi kiképzési blokkokra és azok tartalmi elemeire célszerű kiterjedni a törzs állományának kiképzése során: az erők megóvása; a műveleti eljárások rendje; harcászati ismeretek; jogi ismeretek; kulturális felkészítés; egyéb (kiegészítő) ismeretek és témakörök (4. sz. ábra).

4. sz. ábra. Kiképzési blokkok és a kiképzés formái⁴

Az erők megóvásával (Force protection – FP) kapcsolatos kiképzési blokkban célszerű felkészíteni a műszaki törzstiszteket az általános érvényű megóvási ismeretekre, az aknák és az improvizált robbanószerkezetekkel kapcsolatos ismeretekre, a vegyvédelmi ismeretekre, valamint az alapvető egészségügyi-elsősegély ismeretekre.

Mivel bármely katonai műveletben elsődleges fontosságú a saját kötelek és technikai eszközök épségének és hadrafoghatóságának megőrzése, fenntartása, ezért a műszaki szak-

³ Készítette a szerző.

⁴ Készítette a szerző.

törzsben szolgálatot teljesítőknek képesnek kell lenniük kidolgozni és alkalmazni az erre vonatkozó a szükséges terveket és intézkedéseket (erődítési számvetés, megtévesztési terv, stb.), részt kell venniük a hatályos műveleti utasítás (Standard Operating Procedure – SOP) összeállításában. Ugyancsak fontos feladat az erők megóvásának rendszabályait összehangolni a fogadó nemzettel, a nemzetközi és a nem-kormányzati szervek és szervezetekkel. Mindezekre az ismeretekre a műszaki személyi állományt jól fel kell készíteni.

A törzstiszteknek beosztástól függően – de különösen a műszaki szakbeosztásokban lévőknek! – képesnek kell lenniük a műveleti területen az aknahelyzet, a fel nem robbant harcanyagok (Unexploded ordnance – UXO) és az improvizált robbanószerkezetek (Improvised Explosive Device – IED) lehetséges hatásainak felismerésére, elemzésére. Képesnek kell lenni a megfelelő intézkedések megtételére, ha azokat észlelik, és abban az esetben is, ha felrobbantak és személyi sérülést okoztak. Az aknatérképek „olvasása”, az aknamező törzskönyvek (ha voltak ilyenek) értelmezése szintén fontos törzsfeladat, csakúgy, mint az aknaismereti-, vagy IED-tanfolyamok, tréningek megszervezése, megtervezése, a tematika összeállítása, a szükséges szakmai személyek leigénylése, vagy a szakmai munkacsoportok, specialisták (tűzszerészek, C-IED robotok, stb.) bevetésének koordinálása és a velük történő együttműködés is.

A műszaki törzstiszteknek is fel kell készülniük a válságreagáló műveletek során az ABV helyzettel, eseményekkel kapcsolatos műszaki vonatkozású intézkedések, jelentések vételére, elkészítésére, továbbítására, az együttműködés megszervezésére a vegyi felderítést vagy mentesítést végző állománnyal, stb.

A műveleti eljárásokkal kapcsolatos kiképzési blokkban célszerű felkészíteni a műszaki törzstiszteket az ellenőrző-áteresztő pontokra, figyelőpontokra, vezetési pontokra vonatkozó ismeretekre, a járőrözési, konvojkísérési, információvédelmi, kommunikációs, összekötő tiszti, tárgyalási, stb. eljárásokra és alapismeretekre.

A műveletek során nagy bizonyossággal kell szükség-, ideiglenes vagy éppen állandó jellegű EÁP-okat és FIP-okat létesíteni és üzemeltetni. Ezek a konkrét tevékenységek nem a műszaki törzstisztek feladatkörébe tartoznak, ellenben ismerniük kell ezen létesítmények alapvető jellemzőit, felépítését, a létrehozásuk műszaki munkaóra-, munkagép-, anyag- és eszközszükségletét. A felelősségi területről rendelkezésre álló információk, térképek, digitális adatbázisok adatai alapján ki kell tudni választaniuk a megfelelő helyszínt (vagy legalább javaslatot kell rá tenni!), esetleg el kell készíteniük a konkrét „kivitelezési” terveket és a hozzá tartozó különböző műszaki számvetéseket.

A járőrözés, konvojkísérés kapcsán a műszaki törzstiszteknek a mozgásszabadság állandó szinten tartása céljából naprakész információkkal kell rendelkeznie a különböző utak, műtárgyak állapotáról, terhelhetőségéről, melyek alapján javaslatokat képes tenni az útvonal megtervezésére vonatkozóan, valamint az esetleges helyreállítás mértékére, paramétereire. Hasonlóan az előző blokkhoz, a rendelkezésre álló információk, adatok alapján el kell készítenie a helyreállítási, út- vagy híd-megerősítési terveket és a különböző műszaki anyag-, idő-, munkaerő-számvetéseket. Természetesen a műszaki rendszabályokat és a végrehajtás rendjét össze kell hangolni a fogadó nemzettel, a nemzetközi és a nem-kormányzati szervezetekkel.

A műszaki törzstiszt egyik fontos feladata a tervezéshez és végrehajtáshoz szükséges (szakmai) információk és adatok gyűjtése, értékelése, elemzése, elosztása, továbbítása, stb. A beszerzett adatokat tudnia kell hatékonyan felhasználni a törzsmunka során, szükséges mértékben és részletességgel átadni a műszaki végrehajtó alegységeknek és a műszaki támogatás feladataiba bevont szervezeteknek, személyeknek.

A műszaki törzstiszt is kerülhet olyan helyzetbe, amikor a műveleti területen egy-egy szakfeladat előkészítése vagy végrehajtása során egyeztetnie kell a helyi militáns csapatokkal vagy a polgári lakossággal, kormányzati vagy nem kormányzati szervek képviselőivel, stb., ezért az

alkalmazandó tárgyalási technikák, tolmácsok alkalmazásának technikája, az egymás közötti kommunikáció módjai fontos szegmensét képezik a törzsfelkészítésnek. A kommunikációs technikák elsajátítása a média fokozott érdeklődése és jelenléte miatt is kiemelt fontosságú: a műszaki törzstisztnek számos alkalommal kell megnyilvánulnia újságírók, riporterek előtt.

Az előző blokk ismeretkörére alapozva, a műszaki törzstisztnek is ismernie kell az összekötő (-tiszt, -csoport) funkciót, annak feladatait, lehetőségeit, létrehozásának rendjét, a SOP-ban rögzített ismerveit – legalább a műszaki támogatás tervezésére és végrehajtására vonatkozó mértékben! Nemcsak más katonai szervezetek felé irányulhat ez a tevékenység, hanem a felelősségi területen lévő és dolgozó különböző kormányzati és nem kormányzati szervek és szervezetek felé is.

A harcászati ismeretek; jogi ismeretek; kulturális felkészítés; valamint az egyéb (kiegészítő) ismereteket tartalmazó kiképzési blokkok felkészítési területei (pl. nyelvi felkészítés, egyezményes térképjelek ismerete, szabványosított parancsformátumok alkalmazása, a törzsmunka „rendje”, stb.) már nemcsak a műszaki szakállomány kiképzésének sajátosságai, hanem a törzs teljes személyi állományára egyformán és egyaránt vonatkoznak, ezek bővebb és részletesebb tartalma és témakörei egy jövőbeni publikáció részét képezik.

ÖSSZEGRZÉS

A válságreagáló műveletekben való részvétel a NATO stratégiai koncepciója, valamint a vonatkozó hazai törvények révén a Magyar Honvédség szerves feladatává vált.

A válságreagáló műveletekben a katonai erőket a hagyományos hadviselés szabályai szerint alkalmazzák, de különleges körülmények között. Az alkalmazás módja, a körülmények, a műveletek „szabályai” eltérnek a háborús műveleteknél ismertektől, ezért a csapatokat és a katonákat alkalmassá kell tenni a válságreagáló feladatok végrehajtására.

A szakmai törzscsoportba beosztott műszaki tisztek és tiszthelyettesek szakmai alapfeladataik ellátásával segítik a parancsnokot és a törzset. A különböző szintű törzsekben a szakállomány létszáma és feladatai jelentős eltérést mutathatnak.

Az állomány válságreagáló műveletekre történő felkészítése egy komplex, összetett folyamat. A kiképzés során vannak olyan területek (kiképzési ágak), melyek elsajátítása minden állománykategória részére kötelező, azonban a különböző szakbeosztások ellátásához az állomány tagjainak saját szakterületének megfelelő felkészítést kell kapnia.

A törzs állományának felkészítése részletesebben a műveletek szervezési, tervezési feladataira, az információkezelésre és feldolgozásra koncentrálódik, mely során a műszaki törzstiszteket, tiszthelyetteseket az erők megóvása; a műveleti eljárások rendje; harcászati ismeretek; jogi ismeretek; kulturális felkészítés; egyéb (kiegészítő) ismeretek és témakörök szakmai vonatkozású elemeire kell felkészíteni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

MC 327/2, *NATO Military Policy for NON Article 5 Crisis Response Operations*, 2001.

MC 411/1, *NATO's Crisis Response System (NCRS) Policy Guidelines*, C-M 2001/63.

AJP-3.4.1 *Peace Support Operations*, July 2001, NATO MAS

ATP-52(B), *Land Force Military Engineer Doctrine*, December 2008, NATO NSA

ATrainP-1(A), *Education and Training for Peace Support Operations*, August 2010, NATO NSA

A válságreagáló műveletek elmélete és gyakorlata a XXI. században. Szerk.: PADÁNYI József. Egyetemi jegyzet, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2004.

Szövetséges Összhaderőnemi Kiadvány (AJP-01), HVK Euro-atlanti Integrációs Munkacsoport, Budapest, 1997.

Katonai Kislexikon, HVK Oktatási és Tudományszervező Osztály kiadványa, Budapest, 2000.

DEÁK János: *Napjaink és a jövő háborúja*. In.:

http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2005/1/2005_1_3.html

Internet: <http://www.army.mil/article/35187/new-training-in-europe-brings-reality-to-virtual-worlds/> (2012.08.24.)

TÁMOP-4.2.1.B-11/2/KMR-2011-0001 Kritikus infrastruktúra védelmi kutatások „A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.”

„The project was realised through the assistance of the European Union, with the co-financing of the European Social Fund.”